

PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG A PHLANT

DYDD LLUN, 26AIN TACHWEDD, 2018

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd D. Price [Cadeirydd]

Y Cynghorwyr:

S.M. Allen (yn lle I.W. Davies), K.V. Broom, J.P. Jenkins, B.W. Jones, D. Jones, G.R. Jones, M.J.A. Lewis, S. Najmi, E.M.J.G. Schiavone, B. Thomas, E.G. Thomas a D.T. Williams

Mrs M. Jones – Rhiant Lywodraethwr [Ardal Dinefwr]

Mrs V. Kenny – Cynrychiolydd o'r Eglwys Gatholig Rufeinig

Mrs J. Voyle-Williams – Cynrychiolydd o'r Eglwys yng Nghymru

Roedd yr aelodau canlynol o'r Bwyllgor Craffu Gofal Cymdeithasol & Iechyd hefyd yn bresennol ar gyfer ystyried Eitem 4 ar yr Agenda:

Y Cynghorwyr:

R. Evans, W.T. Evans, K. Lloyd, B.A.L. Roberts a G. Thomas.

Hefyd yn bresennol:

Y Cynghorydd G. Davies, Aelod o'r Bwrdd Gweithredol dros Addysg & Phlant

Yr oedd y swyddogion canlynol yn gwasanaethu yn y cyfarfod:

Mr G. Morgans	-	Cyfarwyddwr Addysg & Gwasanaethau Plant
Mr A. Morgan	-	Pennaeth Gwasanaethau Addysg
Mr A. Rees	-	Pennaeth y Cwricwlwm a Lles
Mr S. Smith	-	Pennaeth Gwasanaethau Plant
Mr S. Davies	-	Pennaeth Mynediad I Addysg
Ms B. James	-	Rheolwr Gwasanaeth Rhianta Corfforaethol & Lles Plant
Ms M. Williams	-	Arweinydd Gofalwyr Ifanc
Ms S. Nolan	-	Cyfrifydd Grŵp
Mrs M. Evans Thomas	-	Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd

Y Siambr, Neuadd y Sir, Caerfyrddin : 10.00 a.m. - 12.30 p.m.

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr L. Bowen ac I.W. Davies a Mrs G. Cornock-Evans a Mr J. Davies (Aelodau rhiant-lywodraethwyr) ac oddi wrth y Cynghorydd K. Davies, A. McPherson ac E. Morgan (aelodau o'r Pwyllgor Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

2. DATGANIADAU O FUDDIANNAU PERSONOL GAN GYNNWYS UNRHYW CHWIPIAU PLEIDIAU A RODDIR MEWN YMATEB I UNRHYW EITEM AR YR AGENDA

Y Cynghorydd	Rhif y Cofnod(ion)	Math o Fuddiant
B.W. Jones	6 – Fforwm Derbyniadau Sir Gaerfyrddin – Adolygu Cylch Derbyn 2018/19 a Threfniadau Derbyn 2019/20 a 2020/21	Mae ei mab yn athro yn Ysgol Parc y Tywyn

B.W. Jones	7 – Côt Trefniadaeth Ysgolion Rhaglen Moderneiddio Addysg 2018	Mae ei mab yn athro yn Ysgol Parc y Tywyn
D. Jones	5 – Cyllideb Ymddeoliad Gwirfoddol Cynnar a Dileu Swyddi	Mae ei chwaer a'i brawd-yng-nghyfraith yn gweithio yn yr Adran AddysgDD
D. Jones	8 – Adroddiad Monitro'r Gyllideb Refeniw a'r Gyllideb Gyfalaf 2018/19	Mae ei meibion yn aelodau o Wasanaeth Cerdd Sir Gaerfyrddin
G. Jones	5 – Cyllideb Ymddeoliad Gwirfoddol Cynnar a Dileu Swyddi	Mae ei wraig yn gweithio yn yr Adran Addysg
E. Schiavone	5 – Cyllideb Ymddeoliad Gwirfoddol Cynnar a Dileu Swyddi	Mae ei wraig yn gweithio yn Ysgol Uwchradd y Frenhines Elisabeth

Ni chafwyd dim datganiadau ynghylch chwip waharddedig.

3. CWESTIYNAU GAN Y CYHOEDD

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd dim cwestiynau wedi dod i law gan y cyhoedd.

4. GOFALWYR IFANC SIR GAERFYRDDIN A GWASANAETH OEDOLION IFANC

Derbyniodd y Pwyllgor gyflwyniad ar ddarparu trosolwg o'r gwasanaethau sydd ar gael ar gyfer gofalwyr ifanc ac oedolion ifanc sy'n ofalwyr ledled Sir Gaerfyrddin, a oedd yn cynnwys y canlynol:-

- gofalwr ifanc yw rhywun o dan 18 oed y mae ei fywyd yn gyfyngedig oherwydd yr angen i gymryd cyfrifoldeb am aelod o'r teulu oherwydd salwch, anabledd, iechyd meddwl neu broblemau alcohol a chyffuriau;
- gofalwr sy'n oedolyn ifanc yw rhywun sydd rhwng 16 a 25 oed;
- Mae 11,500 o ofalwyr ifanc yng Nghymru;
- cyfartaledd oedran gofalwr ifanc yw 12 mlwydd oed;
- mae 64% o ofalwyr ifanc wedi bod yn gofalu am 3 blynedd neu ragor ac mae 1:5 yn colli ysgol oherwydd eu cyfrifoldebau gofalu;
- mae 1 ym mhob 3 gofalwr ifanc yn treulio rhwng 11 ac 20 awr yr wythnos yn gofalu;
- mae 1 ym mhob 12 disgybl uwchradd yn ofalwyr ifanc;
- mae llawer o faterion yn gallu effeithio ar ofalwyr ifanc gan gynnwys unigrwydd, iselder; diffyg cwsig, anawsterau addysgol, ynysu cymdeithasol, materion ymddiriedaeth, bwlio a meddwl am hunanladdiad.

Mae Gwasanaeth Gofalwyr Ifanc Sir Gaerfyrddin ar hyn o bryd yn cefnogi tua 40 o ofalwyr ifanc hyd at 18 oed. Mae'r cymorth hwn yn cynnwys gweithgareddau yn ystod y gwyliau, cyfeirio at asiantaethau priodol, seibiant oddi wrth ofalu, cymorth â ffocws, eiriolaeth a chefnogaeth cymheiriaid.

Cyflwynwyd y cwestiynau/sylwadau canlynol ar yr y cyflwyniad:-

- Gofynnwyd sut yr oedd y gwasanaeth yn cael ei hyrwyddo mewn colegau, dywedwyd wrth y Pwyllgor mai'r Gwasanaeth Gofalwyr Ifanc sy'n ymwneud yn bennaf â cholegau lle maent yn cynnal sesiynau galw heibio ddwywaith yr wythnos. Mae'r gan y gwasanaeth gysylltiadau rhagorol â mentoriaid yn y colegau yn y Sir;
- Gofynnwyd sut y mae'r gwasanaeth yn cefnogi plant sy'n cael eu haddysgu yn y cartref, y dywedwyd wrth y Pwyllgor, fel awdurdod, bod gennym bolisi Addysg Ddewisol yn y Cartref ac mae'r plant hynny sy'n cael eu haddysgu yn y cartref wedi cael eu nodi fel gofalwyr a gallent fod yn agored i newid felly maent yn cael eu monitro a'u cefnogi gan y gwasanaeth. Rhaid i unrhyw blant sydd wedi cofrestru mewn ysgol ond yn dewis tynnu'n ôl hysbysu'r Awdurdod Lleol, fodd bynnag, os nad yw plentyn erioed wedi cofrestru mewn ysgol nid oes gofyniad i gofrestru ac mae'n fwy anodd i nodi'r plant hyn. Yn y gorffennol, roedd y ffurflenni a ddefnyddiwyd gan y gwasanaeth o ran iechyd meddwl rhieni dim ond yn gofyn a oes unrhyw blant yn y cartref. Mae'r ffurflenni hyn yn cael eu diwygio i ofyn a yw'r plant mewn addysg llawn amser a fydd yn cynorthwyo yn hyn o beth;
- Cyfeiriwyd at bwysigrwydd nodi gofalwyr ifanc a gofynnwyd i swyddogion a ydynt yn mynychu gwasanaethau ysgol a holi'r rhai hynny sy'n gofalu am aelodau o'r teulu i godi eu dwylo. Cynghorwyd y Pwyllgor nad yw hyn yn cael ei wneud mwyach gan nad oes llawer o ofalwyr ifanc am i bobl wybod. Yn lle hynny, defnyddir mentrau eraill fel cystadlaethau i nodi pa enwogion oedd yn ofalwyr ifanc. Mae hyn yn golygu bod y person ifanc yn cynnwys ei enw ar ffurflen sy'n cynnwys blwch i nodi tic os yw'n ofalwr ifanc ac os oes angen cymorth arno;
- Gofynnwyd beth allai'r aelodau etholedig eu gwneud i gefnogi'r gwasanaeth, dywedwyd wrth y Pwyllgor bod swyddogion yn gweithio'n galed i dynnu sylw at y cynllun Buddsoddwyr mewn Gofalwyr. Mae Meddygon Teulu mewn sefyllfa dda i nodi gofalwyr ifanc ac er mwyn iddynt gyflawni gwobr arian Buddsoddwyr mewn Gofalwyr mae angen iddynt ddarparu rhagor o wybodaeth. Pe gallai'r aelodau etholedig helpu i ledaenu'r gair byddai hyn yn cael ei werthfawrogi fawr;
- Cyfeiriwyd at y ffaith bod gwasanaeth iechyd meddwl ar gyfer plant ac mae angen gwasanaeth cwnsela mewn ysgolion a mynegwyd pryder bod diffyg capasiti yn y gwasanaeth i ddiwallu'r angen;
- Wrth gydnabod pwysigrwydd plant yn aros gyda'u teuluoedd, gofynnwyd i swyddogion pa bryd y gwneir y penderfyniad i'w symud o'u teuluoedd.
- O ran plant sy'n cael eu haddysgu yn y cartref, gofynnwyd i swyddogion pa weithdrefnau sydd ar waith er mwyn sicrhau bod rhieni yn cael yr adnoddau a'r gallu i wneud hynny. Cynghorwyd y Pwyllgor bod gan y swyddogion bryderon yn hynny o beth gan fod y meini prawf a bennwyd gan Lywodraeth Cymru ar hyn o bryd mor amwys mae'n anodd asesu neu herio eu safonau o ran eu gallu i addysgu eu plentyn. Rhagwelir y bydd canllawiau mwy cadarn yn dod gan Lywodraeth Cymru ;
- Mynegwyd pryder mawr ynghylch cyfraddau hunanladdiad ymhlith pobl ifanc a phwysleisiwyd y pwysigrwydd o wella'r ffordd y mae ysgolion yn ymdrin â phlant sydd â phroblemau iechyd meddwl. Dywedwyd wrth y Pwyllgor bod llawer o ymchwil a sylw yn y cyfryngau sy'n tynnu sylw at yr hyn a elwir yn argyfwng ymysg pobl ifanc. Bu newid aruthrol yn y ddealltwriaeth o'r materion dan sylw dros y blynyddoedd diwethaf. Y peth pwysig yw sylweddoli bod yn rhaid cael dull cydweithredol. Llesiant y plant yw'r flaenoriaeth;

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod plant mewn rhai diwylliannau yn ei weld fel eu dyletswydd i edrych ar ôl teulu a gofynnwyd i swyddogion beth oedd yn cael ei wneud gyda lleiafrifoedd ethnig yn hyn o beth. Cyngorwyd y Pwyllgor bod Grŵp Gorchwyl a Gorffen yn cael ei sefydlu i edrych ar sut yr ydym yn ymgysylltu mwy â grwpiau lleiafrifoedd ethnig a sut y gallwn ddatblygu'r gwasanaeth yn hyn o beth. Mae cymdeithas gynyddol amlddiwylliannol yn Sir Gaerfyrddin ac mae angen i ni edrych ar sut yr ydym yn hyrwyddo ein gwasanaethau i'r gymdeithas honno;
- O ran plant a addysgir yn y cartref, gofynnwyd i swyddogion a yw'r Awdurdod yn gwneud digon i helpu'r teuluoedd hyn oherwydd er gallai'r plant fod yn derbyn addysg ddigonol, maent yn colli allan ar ryngweithio â phlant eraill. Dywedwyd wrth y Pwyllgor o safbwynt yr awdurdod lleol fod hyn yn dipyn o her oherwydd nad oes arian ar gael i helpu plant a addysgir yn y cartref. Mae angen newid sylfaenol er mwyn caniatáu i'r cymorth gael ei ddarparu. Mae yna nifer o heriau y mae swyddogion mewn trafodaeth yn eu cylch.

PENDERFYNWYD nodi'r wybodaeth.

5. CYLLIDEB YMDDEOLIAD GWIRFODDOL CYNNAR A DISWYDDO

NODER: Roedd y Cyngorwyr D, Jones, G. Jones ac E. Schiavone wedi datgan buddiant yn yr eitem hon yn gynharach.]

Bu'r Pwyllgor yn ystyried adroddiad a oedd yn cynnig y wybodaeth ddiweddaraf am y Gyllideb Ymddeoliad Gwirfoddol Cynnar a Diswyddo, yn dilyn cais gan y Pwyllgor yn gynharach yn y flwyddyn am fanylion pellach am y dull a ddefnyddir a'r cynnydd a wnaed mewn perthynas â Dileu Swyddi mewn Ysgolion ac Ymddeoliad Gwirfoddol Cynnar.

Mae Rheoliadau Cyllido Ysgolion (Cymru) 2010 yn nodi bod gwariant mewn perthynas â diswyddo neu ymddeoliad cynnar unrhyw berson a gwariant mewn perthynas ag enillion athrawon yn rhan o gyllideb yr Awdurdod Lleol. Mae'r costau hyn yn y tu allan i reolaeth uniongyrchol yr adran ond bydd yr adran yn ceisio gweithio gydag ysgolion ac undebau llafur i leihau effaith gyffredinol y costau o ran terfynu staff.

Mae staff ysgolion yn cael eu recriwtio gan Gyrrff Llywodraethu ac maent yn weithwyr Cyngor Sir Gaerfyrddin. Gall ysgolion gael diffyg yn y gyllideb oherwydd ystod o faterion ond mae hyn yn bennaf o ganlyniad i ostyngiad yn nifer y disgyblion ar y gofrestr. Pan fydd hynny'n digwydd gall arwain at adolygiad o ran staffio a gostyngiadau posibl yng ngweithlu'r ysgol. Pan nad oes angen y staff mwyach y Cyngor sy'n gyfrifol am y costau o ryddhau'r staff.

Mae'r gyllideb a ddyrannwyd i fynd i'r afael â Chostau Ymddeoliad Gwirfoddol Cynnar a Diswyddo gan yr Adran Addysg a Gwasanaethau Plant. Mae'r rhan fwyaf o'r gyllideb mewn perthynas â chyfraniadau pensiwn a chostau eraill ar gyfer staff a gafodd eu rhyddhau yn ystod y blynyddoedd blaenorol. Bydd elfennau o'r costau hyn yn parhau hyd nes y bydd pensiynwyr yn marw. Mae llai na £100k ar gael yn y gyllideb i fodloni'r gwariant newydd a ddaw yn y flwyddyn, a rhagamcanir y bydd gorwariant sylweddol yn ystod y flwyddyn bresennol. Am nifer o flynyddoedd mae'r gyllideb hon wedi bod o dan bwysau sylweddol ac mae wedi gorwario symiau sylweddol yn gyson dros y blynyddoedd diwethaf. Y rhagolygon presennol yw y bydd gorwariant o £300k yn y gyllideb yn 2018/19.

Gyda chynlluniau pellach i resymoli'r rhwydwaith ysgolion drwy'r Rhaglen Moderneiddio Addysg, mae rhai ysgolion cynradd gwledig yn rhag-gweld gostyngiad yn nifer y disgyblion er gwaethaf cynnydd cyffredinol yn y gyfradd geni, a gyda rhagolwg y bydd nifer y disgyblion ysgol uwchradd yn gostwng am ychydig flynyddoedd eto, nid oes fawr o obaith y bydd y pwysau hyn ar y gyllideb yn lleihau yn y dyfodol agos. Mae swyddogion wedi bod yn adolygu prosesau ac arferion er mwyn rheoli gwariant yn well a sicrhau bod pob achos busnes a gyflwynwyd yn cael ei herio'n gadarn. Mae rhai newidiadau a wnaed hyd yma yn cynnwys:-

- Y Polisi Dewisol ynghylch Ymddeol yn Gynnar a Dileu Swyddi ac mae polisiâu Recriwtio Mwy Diogel Ysgol wedi'u hadolygu a'u diweddarau;
- mae'r elfen "blynyddoedd ychwanegol" dewisol wedi'i dileu;
- cynhelir cyfarfodydd rheolaidd rhwng Cyllid, Adnoddau Dynol ac Addysg i ystyried yr agenda hwn;
- mae'r holl strwythurau ysgol presennol wedi cael eu dadansoddi er mwyn datblygu "Model Strwythur Staffio Ysgolion Sir Gaerfyrddin" ar gyfer ysgolion o wahanol faint;
- datblygwyd "Panel Adolygu Newid" er mwyn herio ysgolion ar eu cynlluniau sy'n alinio'r broses ysgol gyda'r broses gorfforaethol

Codwyd y cwestiynau/sylwadau canlynol wrth drafod yr adroddiad:-

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod y gyllideb yn gorwario o flwyddyn i flwyddyn a gofynnwyd i swyddogion pam nad yw'r swyddogion yn sicrhau bod y gyllideb yn gywir yn y lle cyntaf. Eglurodd y Cyfarwyddwr bod y cwestiwn hwn yn cael ei ofyn bob blwyddyn, fodd bynnag, rydym mewn cyfnod ariannol heriol. Rhoddodd sicrwydd i'r Pwyllgor y byddai'n gwneud sylwadau eto eleni yn hyn o beth;
- Mynegwyd pryder bod llai na £100k ar gael i bobl sydd newydd ymddeol a gofynnwyd i'r swyddogion beth sy'n digwydd mewn achosion o ymddeol arferol ac a oes gorwariant yn y gyllideb honno hefyd. Dywedwyd wrth y Pwyllgor bod cyfraniadau gan aelodau'r Gronfa yn ariannu ceisiadau ymddeol arferol. Os ydych yn cael eich diswyddo, mae gennych hawl i gael eich trin fel petaech wedi dilyn y llwybr ymddeol arferol. Mae'r ysgolion yn cael yr arbedion effeithlonrwydd, ond mae cost yr iawndal yn disgyn ar yr Awdurdod;
- Cyfeiriwyd at rôl llywodraethwyr ysgolion a gofynnwyd i swyddogion a ydynt yn barod i wneud penderfyniad o ran diswyddo pan fo angen neu a ydynt yn oedi sydd yn ei dro yn arwain yr ysgol ymhellach i'r coch. Gofynnwyd i swyddogion a dylid cynnwys hwn o bosibl yn rhaglen hyfforddiant llywodraethwyr yr ysgol. Dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Addysg wrth y Pwyllgor fod ymateb y Cyrff Llywodraethu i sefyllfaoedd o'r fath yn amrywio o ysgol i ysgol. Yn ffodus, mae gan yr Awdurdod Lleol brofiad da o rai Cyrff Llywodraethu yn gweithredu'n rhagweithiol mewn amgylchiadau o'r fath. Ychwanegodd y byddai'n mynd ar drywydd y mater o hyfforddiant pellach gyda chydweithwyr yn yr Adran Llywodraethu;
- Gofynnwyd faint o bobl oedd wedi cymryd Ymddeoliad Cynnar Gwirfoddol neu Ddiswyddo, cytunodd y Cyfarwyddwr y byddai'n dosbarthu'r wybodaeth hon drwy e-bost;
- Gofynnwyd a yw adleoli yn cael ei ystyried pan nodir yr angen am ostyngiad yn nifer y staff mewn ysgol, dywedwyd wrth y Pwyllgor pan fydd ysgolion yn cael eu dyraniad o'r gyllideb byddant yn dechrau cynllunio eu staffio ac ati ar gyfer mis Medi. Os, o ganlyniad, y bydd athro yn colli ei swydd mae

swyddogion yn cysylltu ag ysgolion eraill mewn ymgais i sicrhau cyflogaeth amgen;

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod angen i ysgolion fod yn ymwybodol o'r goblygiadau wrth i rywun o dan oedran penodol golli ei swydd. Dywedodd Cyfarwyddwr y Pwyllgor nad oes gan lawer o ysgolion athrawon dros 55 oed erbyn hyn felly rydym bellach yn wynebu posibilrwydd o ddiswyddo gorfodol ar gyfer y rhai o dan 55 oed, ond yna nid oes unrhyw oblygiadau ar yr Awdurdod oherwydd ni fyddent yn gymwys i gael eu pensiwn. Ychwanegodd y byddai'n bosibl trefnu gweithdy ar gyfer y Pwyllgor ynghylch pensiynau athrawon.

PENDERFYNWYD bod yr adroddiad yn cael ei dderbyn.

6. FFORWM DERBYN SIR GAERFYRDDIN - ADOLYGU CYLCH DERBYN 2018/19 A THREFNIADAU DERBYN 2019/20 A 2020/21

[NODER: Roedd y Cynghorydd B.W. Jones wedi datgan buddiant yn yr eitem hon yn gynharach.]

Bu'r Pwyllgor yn ystyried adroddiad a roddai adolygiad o Gylch Derbyn 2018/19 a'r Trefniadau Derbyn ar gyfer 2019/20 a 2020/21, yn dilyn cais gan y Pwyllgor yn gynharach yn y flwyddyn am adroddiad ar y broses derbyn i ysgolion ac apeliadau.

Bu'r Pwyllgor yn ystyried adroddiad yn cynnig trosolwg manwl a datganiad sefyllfa o ran y trefniadau derbyn i ysgolion. Mae'r adroddiad hwn yn cael ei gyflwyno i'r Fforwm Derbyniadau bob blwyddyn i'w ystyried a'i adolygu.

Nodwyd o dan y Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1988 pennwyd swyddogaethau derbyn i Awdurdodau Lleol, cyrff llywodraethu Ysgolion a gynhelir, Panelau Apeliadau Derbyn a Fforymau Derbyn. Mae dyletswydd statudol ar bob un o'r cyrff hyn i weithredu yn unol â'r Côd Derbyn i Ysgolion a'r Côd Apelu Derbyn i Ysgolion.

Codwyd y cwestiynau/sylwadau canlynol wrth drafod yr adroddiad:-

- Gofynnwyd a oedd unrhyw fwriad i symud o dderbyn tair gwaith flwyddyn i unwaith ar gyfer plant 3 a 4 oed, dywedwyd wrth y Pwyllgor bod hyn yn cael ei drafod ar hyn o bryd fel rhan o'r adolygiad o drefniadau derbyn yr Awdurdod;
- Cyfeiriwyd at y ffaith pan fydd plentyn ag AAA yn ymuno ag ysgol nid oes unrhyw gymorth ychwanegol ar gyfer yr ysgol a gofynnwyd i'r swyddogion a oes unrhyw gynlluniau i newid hynny oherwydd mae'n rhoi llawer o straen ar yr ysgol. Dywedwyd wrth y Pwyllgor mewn amgylchiadau o'r fath bod pob achos yn cael ei ystyried ar sail unigol. Nid oes arian ar gael, fodd bynnag, defnyddir yr adnoddau mor effeithiol ac effeithlon â phosibl;
- Cyfeiriwyd at y capasiti yn y sector a gofynnwyd i swyddogion a yw'r Rhaglen Moderneiddio Addysg a'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg wedi cael eu hystyried yn hyn. Dywedwyd wrth y Pwyllgor o ran ysgolion cynradd fod hyn yn bennaf ar sail buddsoddiad. Ar gyfer ysgolion uwchradd, os byddai cynnydd neu ostyngiad sylweddol yn y capasiti yna mae'n rhaid dilyn proses statudol.

PENDERFYNWYD bod yr adroddiad yn cael ei dderbyn.

7. Y RHAGLEN MODERNEIDDIO ADDYSG - COD TREFNIADAETH YSGOLION 2018

NODER: Roedd y Cynghorydd B.W. Jones wedi datgan buddiant yn yr eitem hon yn gynharach.]

Bu'r Pwyllgor yn ystyried y Rhaglen Moderneiddio Addysg a'r Côt Trefniadaeth Ysgolion 2018. Daeth y Côt blaenorol i rym ar 1 Hydref 2013. Yn dilyn tair blynedd o weithredu roedd Llywodraeth Cymru wedi adolygu'r Côt, gan fyfrio ynghylch y dysgu a'r adborth a gafwyd.

O 1 Tachwedd, 2018 roedd Llywodraeth Cymru wedi rhoi ar waith Côt Trefniadaeth Ysgolion diwygiedig. Mae'r newidiadau hyn yn newid y gofynion o ran bwrw ymlaen â chynigion sy'n cynnwys newidiadau i ysgolion, ysgolion newydd neu gau ysgolion. Y newid mwyaf sylweddol yw cryfhau'r Côt o ran rhagdybiaeth yn erbyn cau ysgolion gwledig.

Codwyd y cwestiynau/sylwadau canlynol wrth drafod yr adroddiad:-

- Holwyd ynghylch y diffiniad o "ysgol wledig" a gofynnwyd i swyddogion a yw'r ysgolion ar y rhestr wedi'u dilysu er mwyn sicrhau eu bod mewn gwirionedd yn ysgolion gwledig. Dywedwyd wrth y Pwyllgor nad oedd y wybodaeth wedi cael ei dilysu gan yr Awdurdod oherwydd bod Llywodraeth Cymru wedi defnyddio fformiwla dosbarthu "gwledig a threfol" ar gyfer nodi ysgolion ar draws Cymru;
- Cyfeiriwyd at y rhestr o ysgolion gwledig a gofynnwyd i swyddogion pam nad oedd Ysgol Llanddarog ar y rhestr. Cyngorwyd y Pwyllgor dyma pam mae swyddogion wedi cymryd y cam i gynnwys y cam ychwanegol yn y broses ymgynghori ar gyfer yr holl ysgolion er mwyn cadw'r broses mor deg â phosibl.

PENDERFYNWYD bod yr adroddiad yn cael ei dderbyn.

8. ADRODDIAD MONITRO CYLLIDEB CYFALAF A REFENIW 2018/19

[NODER: Roedd y Cynghorydd D. Jones wedi datgan buddiant yn yr eitem hon yn gynharach.]

Bu'r Pwyllgor yn ystyried Adroddiad Monitro'r Gyllideb Refeniw a'r Gyllideb Gyfalaf ar gyfer y Gwasanaeth Addysg a Phlant a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa gyllidebol fel yr oedd ar 31 Awst 2018, mewn perthynas â blwyddyn ariannol 2018/19.

Roedd y Gwasanaeth Addysg a Phlant yn rhagweld gorwariant o £1,905k o ran y gyllideb refeniw a +£756k o amrywiant yn erbyn y gyllideb gyfalaf oedd wedi'i chymeradwyo ar gyfer 2018/19.

Codwyd y cwestiynau/sylwadau canlynol wrth drafod yr adroddiad:-

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod ysgolion yn pennu eu cyllidebau ym mis Mawrth, ond nid ydynt yn cael eu dyraniad grant tan fis Hydref a mynegwyd pryder eu bod erbyn diwedd y flwyddyn mewn diffyg oherwydd nad oeddent wedi cael cymaint ag yr oeddent yn ei ddisgwyl. Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor fod swyddogion hefyd yn rhwystredig â'r sefyllfa hon. Y llynedd cafwyd yr oedi hiraf, fodd bynnag, yr oedd hyn y tu hwnt i reolaeth yr awdurdod;

- Gofynnwyd i swyddogion am y sefyllfa bresennol o ran cyllid ychwanegol ar gyfer y gwasanaeth cerddoriaeth. Dywedwyd wrth y Pwyllgor fod rhwng £52k-£58k wedi cael eu neilltuo ar gyfer y gwasanaeth yn y flwyddyn ariannol nesaf. Mae papur yn cael ei gynhyrchu ar ddyfodol y gwasanaeth a gaiff ei gyflwyno i'r Tîm Rheoli Corfforaethol i'w hystyried yn y lle cyntaf;
- Cyfeiriwyd at broblemau gyda'r Gwasanaeth Iechyd o ran nad yw'n cyfrannu ei gyfran a gofynnwyd i swyddogion am y sefyllfa bresennol. Dywedwyd wrth y Pwyllgor fod yr Awdurdod yn parhau i wynebu anawsterau wrth geisio argyhoeddi cydweithwyr yn y maes iechyd i roi eu cyfraniad.

PENDERFYNWYD bod yr adroddiad yn cael ei dderbyn.

9. ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG & PHLANT 2017/18

Cafodd y Pwyllgor Adroddiad Blynyddol ynghylch ei waith yn ystod blwyddyn y cyngor 2017/18. Roedd yr adroddiad wedi'i baratoi'n unol ag Erthygl 6.2 o Gyfansoddiad y Cyngor sy'n ei gwneud yn ofynnol i Bwyllgorau Caffael baratoi adroddiad blynyddol sy'n egluro gweithgareddau'r Pwyllgor dros y flwyddyn flaenorol.

Roedd yr adroddiad yn bwrw golwg gyffredinol ar raglen waith y Pwyllgor a'r materion allweddol a ystyriwyd yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys y materion hynny a gyfeiriwyd at y Bwrdd Gweithredol a Phwyllgorau Craffu eraill, neu a gafwyd ganddynt. Yn ogystal, roedd yr adroddiad yn rhoi gwybodaeth am sesiynau datblygu ac am ymweliadau safle a oedd wedi'u trefnu ar gyfer y Pwyllgor, yn ogystal â data am bresenoldeb.

PENDERFYNWYD gymeradwyo Adroddiad Blynyddol Pwyllgor Craffu Addysg a Phlant 2017/18.

10. DIWEDDARAF AM WEITHREDIADAU AC ATGYFEIRIADAU'R PWYLLGOR CRAFFU ADDYSG & PHLANT

Cafodd y Pwyllgor adroddiad yn manylu ar y cynnydd a gyflawnwyd mewn perthynas â gweithredoedd, ceisiadau neu atgyfeiriadau a oedd yn deillio o gyfarfodydd blaenorol y Pwyllgor.

PENDERFYNWYD bod yr adroddiad yn cael ei dderbyn.

11. EGLURHAD AM BEIDIO Â CHYFLWYNO ADRODDIADAU CRAFFU

Nododd y Pwyllgor y rhesymau dros beidio â chyflwyno'r adroddiadau canlynol:-

- Cynllun Busnes y Gwasanaeth Cymorth Ieuenctid
- Hunan-werthuso Gwasanaethau Addysg yr Awdurdod Lleol

PENDERFYNWYD nodi'r wybodaeth.

12. EITEMAU AR GYFER Y DYFODOL

Bu'r Pwyllgor yn ystyried y rhestr o eitemau sydd ar y gweill ar gyfer y cyfarfod nesaf. O ystyried yr angen i neilltuo digon o amser ar gyfer craffu effeithiol ar y gyllideb refeniw a'r cynllun busnes adrannol, teimlwyd y dylid cyfyngu ar nifer yr eitemau eraill

ar yr agenda. Felly, cynigiwyd symud y fenter Ysgolion Iach i gyfarfod ym mis Ionawr ac o ganlyniad, symud y Parth Plant newydd o gyfarfod mis Ionawr i gyfarfod mis Mawrth.

PENDERFYNWYD cytuno ar y rhestr o eitemau ar gyfer y dyfodol a oedd i'w hystyried yn y cyfarfod nesaf ar 20 Rhagfyr, 2018 heb yr adroddiad ar y fenter Ysgolion Iach, yn cytuno.

13. LLOFNODI YN GOFNOD CYWIR COFNODION CYFARFOD Y PWYLLGOR A GYNHALIWDYD AR 27AIN MEDI, 2018

PENDERFYNWYD llofnodi cofnodion cyfarfod y Pwyllgor a gynhaliwyd ar 27 Medi 2018, gan eu bod yn gywir.

CADEIRYDD

DYDDIAD